

STORTINGET

Innst. 161 L

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 229 L (2020–2021)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i grenseloven, utlendingsloven og politiregisterloven (etablering av systemer for inn- og utreise, fremreise og passasjerlisteopplysninger mv.)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i grenseloven, utlendingsloven og politiregisterloven. Endringene er begrunnet i ulike forhold.

For det første foreslås det endringer i grenseloven og utlendingsloven for å gjennomføre EUs forordninger om etableringen av et inn- og utreisystem (EES) og et fremreisystem (ETIAS). Forordningene ble vedtatt i 2017 og 2018 og videreutvikler Schengen-regelverket, og i proposisjonen foreslås lovendringene som er nødvendige for gjennomføringen av forordningene i norsk rett.

Det fremmes en egen Prop. 231 S (2020–2021) om samtykke til godtakelse av forordningene, og det vises til denne for nærmere redegjørelse av innholdet i forordningene.

For det andre foreslås det en ny § 16 a i grenseloven som etablerer en nasjonal løsning for innsamling og bruk av PNR-opplysninger (PNR står for passenger name record), samt å legge til rette for at Norge kan delta i EUs PNR-samarbeid. I 2016 vedtok EU direktiv (EU) 2016/681 om anvendelse av passasjerlisteopplysninger

for å forebygge, oppdage, etterforske og rettsforfølge terrorhandlinger og alvorlig kriminalitet (PNR-direktivet). PNR-direktivet omfattes ikke av EØS-avtalen og faller heller ikke inn under Schengen-avtalen. Selv om Norge ikke er bundet av direktivet, ønsker regjeringen å endre grenseloven og politiregisterloven slik at Norge kan etablere et system for PNR-registrering og ev. delta i PNR-systemet. Endringene i politiregisterloven går ut på å åpne for at opplysninger i nærmere bestemte registre i sin helhet underlegges taushetsplikt.

For det tredje foreslås det enkelte endringer i grenseloven og utlendingsloven som departementet har sett behov for i forbindelse med arbeidet med ny grenseforskrift.

1.2 Gjennomføring av EUs forordninger som etablerer et inn- og utreisystem og fremreisystem

Forordningene om Entry/Exit System (EES) etablerer et system for elektronisk registrering av tidspunkt og sted for inn- og utreise over Schengen-samarbeidets yttergrenser. Registreringen gjelder for tredjestatsborgere på korttidsopphold på Schengen-territoriet, og systemet vil også registrere reisedokumentopplysninger og biometriske kjennetegn som ansiktsbilde og fire fingeravtrykk. Dataene vil bli kontrollert ved senere inn- og utreiser. Systemet vil automatisk beregne hvor lenge tredjestatsborgeren oppholder seg på Schengen-territoriet, og vil varsle medlemsstatene når reisende ikke forlater Schengen-territoriet innen utløpet av lovlig oppholdstid. Registrering og kontroll i EES erstatter dagens praksis med manuell stemping i reisedokumenter. Systemet skal effektivisere grensekontrollprosessen, og som et sekundærformål gis medlemsstatenes retts-

håndhevende myndigheter og Europol anledning til å gjøre søk i systemet etter nærmere fastsatte vilkår.

Etableringen av et inn- og utreiseprogram er nytt i EU, og det er således ingen gjeldende regler i norsk rett om systemet. Departementet foreslår at forordningen gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon. Inkorporasjon innebærer at forordningen gjøres gjeldende som norsk lov uten omskrivninger. Når det gjelder behovet for forskriftsregulering, foreslår departementet en forskriftshjemmel i grenseloven § 25 nr. 12 som gir Kongen adgang til å gi forskrifter om gjennomføringen av rettsakter som følger av § 8.

Forordningen om European Travel Information and Authorisation System (ETIAS) etablerer en ordning der visumfrie tredjestatsborgere søker om tillatelse til å få reise frem til Schengens yttergrense. Medlemsstatene kan dermed vurdere og avgjøre om den reisende utgjør en sikkerhetsrisiko, en risiko for ulovlig migrasjon eller en høy risiko for epidemi allerede før de ankommer yttergrensen. Ved yttergrensen vil grensekontroll bli foretatt som normalt før eventuell innreise. En innvilget fremreisetillatelse vil således være en forutsetning, men ingen garanti, for å kunne reise inn på Schengen-territoriet. Som et sekundærformål gis medlemsstatenes retts håndhevende myndigheter og Europol anledning til å gjøre søk i systemet, etter nærmere fastsatte vilkår. Tilsvarende fremreiseprogramer finnes for reise til blant annet USA (ESTA), Canada (ETA) og Australia (ETA).

Etableringen av fremreiseprogramet ETIAS er nytt i EU, og det er således ingen gjeldende regler i norsk rett om systemet.

Departementet foreslår at ETIAS-forordningen gjennomføres ved inkorporasjon i utlendingsloven § 9 a. ETIAS-forordningen vil videre etablere en ny sakstype i utlendingsregelverket, og departementet foreslår derfor en adgang for Kongen til å kunne gi forskrifter om saksbehandlingen ved behov.

1.3 Utlevering av passasjerlisteopplysninger (PNR)

I 2016 vedtok EU direktiv (EU) 2016/681 om anvendelse av passasjerlisteopplysninger for å forebygge, oppdage, etterforske og rettsforfølge terrorhandlinger og alvorlig kriminalitet (PNR-direktivet). PNR-direktivet omfattes ikke av EØS-avtalen og faller heller ikke inn under Schengen-avtalen. Norge er således ikke bundet av direktivet.

Direktivet pålegger luftfartsselskaper å utlevere passasjeropplysninger som allerede er lagret som en del av reservasjonen eller innsjekkingsprosessen til en flyreise, såkalt PNR-informasjon. PNR er en forkortelse for den engelske betegnelsen passenger name record. Dette er opplysninger som luftfartsselskapene samler inn i kommersielt øyemed. PNR-opplysninger omfatter blant an-

net navn, adresse, telefonnummer, epostadresse, reis rute, navn på personer som reiser sammen, setenummer, bestillingshistorikk, betalingsinformasjon, bagasjeopplysninger, passnummer og nasjonalitet. Luftfartsselskapene skal ikke fremskaffe eller lagre nye opplysninger utover opplysningene som allerede er innhentet som ledd i deres ordinære drift.

Etter direktivet skal det opprettes en offentlig myndighet eller del av slik myndighet som skal opptre som Passasjerinformasjonsenhet (Passenger Information Unit, PIU). Enheten mottar passasjerinformasjonen fra luftfartsselskapene for analyse, søk og lagring med sikte på identifisering av passasjerer som kan være involvert i terrorhandlinger eller alvorlig kriminalitet, og som krever nærmere undersøkelse før avgang fra eller ankomst til et medlemsland. Enheten skal utveksle informasjon og analyseresultater med kompetente myndigheter i Norge, andre lands passasjerinformasjonsenheter og med Europol.

Departementet deler høringsinstansenes vurdering av at den foreslåtte plikten om utlevering av PNR-opplysninger reiser spørsmål i relasjon til retten til privatliv etter Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Selv om opplysningene som vil bli registrert om den enkelte, ikke er av sensitiv art, utgjør innsamlingen som helhet et omfattende inngrep i retten til privatliv. For at inngrepet skal være forholdsmessig, er det derfor av sentral betydning at tiltaket er nødvendig for å oppnå formålet.

Etter departementets vurdering vil utlevering av PNR-opplysninger kunne spille en avgjørende rolle på flere stadier under etterforskningen og avdekningen av terrorhandlinger og alvorlig kriminalitet. I lys av høringsinstansenes merknader ser departementet imidlertid at spørsmålet fortjener en bredere omtale enn i høringsnotatet, herunder en nærmere beskrivelse av hvordan PNR-opplysningene kan benyttes, og hvorfor tiltaket er nødvendig. Det vises til proposisjonen for denne gjennomgangen.

Samlet mener departementet etter denne vurderingen at de nevnte bruksområdene viser at utlevering av PNR-opplysninger er et nyttig verktøy i politiets, PSTs og Tolletatens arbeid for å avdekke og bekjempe terrorvirksomhet og alvorlig kriminalitet, og at tiltaket derved oppfyller kravet til nødvendighet som følger av EMK artikkel 8 og kravene som følger av Grunnloven § 102.

Nødvendigheten av inngrepet taler for at tiltaket er forholdsmessig. Departementet foretar også en forholdsmessighetsvurdering i proposisjonen.

Etter departementets vurdering ligger det på denne bakgrunn innenfor norske myndigheters skjønnsmargin å lovfeste en plikt til utlevering av PNR-opplysninger med formål om bekjempelse av terrorhandlinger og annen alvorlig kriminalitet, så lenge lovbestemmelsen ledsages av rettssikkerhetsgarantier i forskrift. I vurderingen har departementet også lagt vekt på at det er av

sentral betydning for det europeiske regelverket som helhet at Norge slutter seg til systemet. Hvis ikke vil Norge kunne fungere som et uheldig smutthull.

Som høringsinstansene påpeker, er spørsmålet om lovligheten av PNR-direktivet reist for EU-domstolen. Dersom utfallet av EU-domstolens avgjørelse blir negativt, legges det til grunn at dette vil bli fulgt opp av EU. Norge vil i så fall måtte vurdere tilsvarende endringer i regelverket som EU. Inntil videre forholder departementet seg til at Kommisjonen og Rådets vurdering er at direktivet overholder de krav som følger av EUs charter om grunnleggende rettigheter.

1.4 Endringer i politiregisterloven

Etter politiregisterloven § 23 har enhver som er ansatt i eller utfører tjeneste eller arbeid for politiet eller påtalemyndigheten, plikt til å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om noens «personlige forhold». Vurderingen av om opplysninger er å anse som «personlige forhold» etter politiregisterloven § 23, beror på en konkret vurdering av om opplysningene kan røpe forhold som må anses personlige eller beskyttelsesverdige, herunder klientforhold.

PNR-direktivet artikkel 13 nr. 2 forutsetter at de nasjonale bestemmelsene om taushetsplikt som er nedfelt i samsvar med rammebeslutning 2008/977/JHA, også kommer til anvendelse for PNR-opplysningene. Rammebeslutningen er opphevet og erstattet av direktiv (EU) 2016/680, som i Norge er gjennomført i politiregisterloven.

Departementet foreslo å endre politiregisterloven § 23 slik at det fremgår av loven at alle opplysninger som er registrert i politiets registre, er underlagt taushetsplikt. I lys av høringsinstansenes uttalelser har departementet kommet til at forslaget om en generell bestemmelse om at alle opplysninger i politiets registre er underlagt taushetsplikt, ikke opprettholdes. Departementet viser i den sammenheng til at det kan bli aktuelt å opprette nye registre, noe som tilsier at en slik generell regel ikke er hensiktsmessig. Departementet er imidlertid fortsatt av den oppfatning at det bør gis nærmere regler om at opplysninger i enkelte registre i sin helhet vil være underlagt taushetsplikt. Slike regler vil gi økt forutberegnelighet for de registrerte, og regelverket vil bli lettere å anvende for tjenestepersoner i politiet. Dette gjelder for det første opplysninger i PNR-registeret, men også andre registre, som for eksempel informantregisteret og kriminaletterrettingsregisteret. På denne bakgrunn foreslår departementet at det i politiregisterloven § 69 første ledd nr. 11 tilføyes at det for enkelte registre kan reguleres i forskrift at opplysninger i registeret i sin helhet er underlagt taushetsplikt. Det vil bli gjort konkrete vurderinger av hvilke registre som faller inn

under denne ordningen. På den måten blir det mulig å bestemme at enkelte av politiets registre i sin helhet er underlagt taushetsplikt, uten at dette gjelder for alle registrene.

1.5 Endringer i grenseloven og utlendingsloven

Grenseloven ble vedtatt av Stortinget 8. mars 2018 og sanksjonert av Kongen i statsråd 20. april 2018. Før grenseloven kan tre i kraft, må det fastsettes en ny grenseforskrift. I arbeidet med denne forskriften har departementet sett behov for å gjøre enkelte endringer i grenseloven og utlendingsloven.

Endringene er stort sett en videreføring av gjeldende rett, og det vises til proposisjonen for en omtale av disse.

1.6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det vises til proposisjonen for omtale av de økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene.

Forslag fra regjeringen som krever budsjettendringer, vil på vanlig måte bli fremmet i forbindelse med de årlige budsjettforeleggene til Stortinget.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kamzy Gunaratnam, Odd Harald Hovland og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Amalie Gunnufsen og Sveinung Stensland, fra Senterpartiet, Ivar B. Prestbakmo og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, lederen Per-Willy Amundsen og Tor André Johnsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wetrhus Thorsvik, viser til Prop. 229 L (2020–2021) Endringer i grenseloven, utlendingsloven og politiregisterloven (etablering av systemer for inn- og utreise, fremreise og passasjerlisteopplysninger mv.).

Komiteen viser til at det foreslås endringer i grenseloven og utlendingsloven for å gjennomføre EUs forordninger om etablering av et inn- og utreisefsystem (EES) og et fremreisefsystem (ETIAS). Komiteen viser også til at det fremmes en egen Prop. 231 S (2020–2021) om samtykke til godtakelse av forordningene.

Komiteen viser til viktigheten av at norske myndigheter på en god måte gjøres i stand til å bekjempe terrorisme og annen alvorlig kriminalitet gjennom lov og forskrift.

Komiteen merker seg at det i proposisjonen foreslås en ny § 16 a i grenseloven som etablerer en nasjonal

løsning for innsamling og bruk av PNR-opplysninger (passenger name record) samt legger til rette for at Norge kan delta i EUs PNR-samarbeid. Komiteen viser til at utlevering og anvendelse av passasjerlisteopplysninger for å forebygge, oppdage, etterforske og rettsforfølge terrorhandlinger og alvorlig kriminalitet vil kunne spille en avgjørende rolle på flere stadier under etterforskning og avdekking av terrorhandlinger og alvorlig kriminalitet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, mener de foreslåtte lovendringene er viktige tiltak i møte med organisert kriminalitet og internasjonal terror. Lovendringene vil kunne ha avgjørende betydning for etterforskning og bevisførsel i saker om grenseoverskridende kriminalitet.

Flertallet er samtidig opptatt av personvernet til privatpersoner og vil understreke viktigheten av at all innsamling av informasjon fra privatpersoner må være forholdsmessig. Flertallet viser i denne sammenheng til departementets uttalelser på s. 17 i Prop. 229 L (2020–2021):

«I forholdsmessighetsvurderingen er det imidlertid også av sentral betydning at videre bruk av opplysningene er forbeholdt saker om terrorhandlinger og alvorlig kriminalitet, og at behandlingen vil være strengt begrenset gjennom sikkerhetsmekanismene som vil bli gitt i politiregisterforskriften, herunder regler om tilgang, taushetsplikt, utlevering, informasjonsplikt, innsyn, retting, sletting og maskering. Departementet viser til at det i høringsnotatet blant annet ble foreslått at det bare er tjenestepersonene i PNR-enheten som gis tilgang til opplysningene i registeret, og at alle opplysningene skal underlegges taushetsplikt.»

Flertallet bemerker at hensynet til det forebyggende arbeidet i bekjempelsen av terror må veie tungt i Stortingets vurdering av det nye regelverket. Sett hen til den begrensede tilgangen og den restriktive bruken av dataene departementet har beskrevet, støtter derfor flertallet forslagene i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til at selv om PNR-direktivet er implementert i EU, så er det innholdsmessig ikke avklart, og det pågår flere rettsprosesser hvor EU-domstolen blant annet er bedt om å ta stilling til om direktivet er uforenlig med art. 7 og 8 i EUs charter om grunnleggende rettigheter. Disse medlemmer mener det er en svakhet at forslaget fremmes før det er avklart om PNR-direktivet er i strid med grunnleggende menneskerettigheter.

Disse medlemmer viser til Datatilsynets høringsvar, hvor de påpeker at EDPB (European Data Protection Board) den 22. januar 2021 sendte et brev til EU-kommisjonen hvor det konkluderes med at generell

og udifferensiert innsamling av opplysninger om flypassasjerer ikke er i tråd med EU-retten, blant annet fordi mengden av opplysninger ikke er proporsjonal med nytteverdien. I en rapport fra kommisjonen hvor det blir lagt til grunn at det samles inn data fra rundt 1 milliard passasjerer i året, er det kun vist til 13 saker hvor det har gitt konkrete resultater. Ifølge SSB foretok norske borgere over 6 millioner utenlandsreiser i 2019. Innhenting vil dermed omfatte opplysninger om en stor del av den norske befolkningen. Disse medlemmer mener at en generell og udifferensiert innsamling av alle norske borgers flypassasjerinformasjon, med 5 års lagringstid, ikke lar seg begrunne uten et grundig dokumentert behov og tilstrekkelige rettsikkerhetsmekanismer.

Disse medlemmer mener særlig behovet for 5 års lagringstid er lite begrunnet i lovforslaget. Alminnelige personvernprinsipper om nødvendighet og minimering tilsier at lagringsplikten, også med hensyn til tidsmessig utstrekning, ikke går lenger enn hva som er strengt nødvendig for formålet.

Disse medlemmer viser videre til at Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) ikke er overbevist om at forslaget ivaretar kravet til effektivt rettsmiddel. Bakgrunnen for det er at forslaget vil tillate innhenting av opplysninger om alle reisende uavhengig av mistankegrad. Videre søk eller utlevering forhøyer inngrepet, og i mangel på en mer spisset begrunnelse for hvorfor det motsatte er nødvendig, er NIMs syn at systemet burde innrettes slik at det gis notifikasjon i etterkant av behandlingen. NIM er videre bekymret for om kontrollmuligheten til Datatilsynet vil fungere effektivt, særlig når informasjonstilfanget blir så stort som forslaget legger opp til.

Disse medlemmer mener det er viktig å se dette forslaget i sammenheng med vedtatte lovforslag som innebærer overvåking av norske borgere, som tilrettelagt innhenting i ny etterretningslov og innhenting av IP-adresser i ekom-loven, samt forslaget som nå er på høring om at PST skal få lagre informasjon fra åpne kilder i 15 år. Disse forslagene åpner i stadig større grad for skjult overvåking uten uavhengig forhåndskontroll.

3. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité med unntak av grenseloven ny § 16 a, som fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i grenseloven, utlendingsloven og politiregisterloven (etablering av systemer for inn- og utreise, fremreise og passasjerlisteopplysninger mv.)

I

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her gjøres følgende endringer:

Kapittel 2 overskriften skal lyde:

Kapittel 2. Visum, kontroll og bortvisning mv.

Ny § 9 a skal lyde:

§ 9 a *Fremreisetillatelse*

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1240 om etableringen av fremreisesystemet (ETIAS-forordningen) gjelder som lov.

Kongen kan gi forskrift om gjennomføringen av forordningen, blant annet om saksbehandlingen for søknader om fremreisetillatelse og hvem som er klageinstans.

§ 17 første ledd bokstav b skal lyde:

b) når utlendingen ikke viser visum eller fremreisetillatelse når dette er nødvendig,

§ 17 første ledd ny bokstav n skal lyde:

n) når utlendingen nekter å avgi biometrisk personinformasjon når det er påkrevd etter rettsakten i grenseloven § 8 første ledd nr. 1 artikkel 6 nr. 1 bokstav f.

§ 23 første ledd bokstav c tredje punktum skal lyde:

Unntak gjelder også for utenlandske sjøfolk som arbeider om bord på utenlandsk registrert *sjøfartøy*.

§ 80 første ledd skal lyde:

Forvaltningsloven og personopplysningsloven gjelder med mindre annet er bestemt i eller i medhold av lov.

§ 84 a første ledd skal lyde:

Utlendingsmyndighetene skal uten hinder av taushetsplikt utlevere opplysninger til politiet når det er nødvendig for politiets oppgaver etter loven her eller grenseloven kapittel 3.

§ 90 syvende ledd første og annet punktum skal lyde:

Dersom slikt pålegg som nevnt i sjette ledd ikke blir fulgt, utreisefrist ikke er gitt, eller det er konkrete holdpunkter for å anta at utlendingen ikke vil forlate riket innen utløpet av fristen, kan politiet *uttransportere utlendingen*. Når særlige grunner taler for det, kan utlendingen bli ført til et annet land enn det vedkommende kom fra.

§ 91 skal lyde:

§ 91 *Ansvar for utgifter mv.*

En utlending som i medhold av loven *uttransporteres*, plikter å betale utgiftene ved sin egen utreise. Utlendingen skal også betale utgifter til vakthold når dette er nødvendig fordi det er grunn til å frykte at utlendingen vil motsette seg retur eller oppføre seg truende eller farlig i forbindelse med utreisen. Kravet er tvangsgrunnlag for utlegg.

Er det stilt garanti for utgifter etter første ledd, kan utgiftene kreves dekket av garantisten. Kravet er tvangsgrunnlag for utlegg.

Når en utlending som er kommet med *sjøfartøy* eller luftfartøy, eller som er brakt til riket av en transportør som utfører yrkesmessig landtransport av personer, blir bortvist, plikter transportmiddelets eier eller leier enten å ta utlendingen om bord igjen, på annen måte bringe utlendingen ut av riket, eller dekke utgifter som måtte bli påført det offentlige ved at utlendingen *uttransporteres*. På samme måte foreligger det en plikt til å ta om bord *mannskap* og dekke utgifter til eskorte av utlendingen ut av riket når politiet finner dette nødvendig. Tilsvarende ansvar som transportmiddelets eier eller leier har etter dette leddet, gjelder for transportmiddelets fører eller agent i riket.

Tredje ledd gjelder tilsvarende ved utvisning som reaksjon på overtredelse av lovens regler om innreise og ved uttransportering av en utlending som nektes innreise til riket på grunn av et fortsatt gjeldende utvisningsvedtak.

Tredje ledd gjelder tilsvarende for sjøfolk om bord på sjøfartøy som har forlatt fartøyet i strid med § 16 første ledd. Ansvaret omfatter da også utgifter som måtte bli påført det offentlige i inntil tre måneder ved utlendingens opphold i riket.

For utenlandsk blindpassasjer gjelder tredje og femte ledd tilsvarende, uten hensyn til om utlendingen *har forlatt fartøyet i strid med § 16 første ledd.*

Dersom utgiftene ved at utlendingen *uttransporteres* ikke dekkes etter første til femte ledd, dekkes de av staten.

Ansvaret etter tredje, fjerde, femte og sjette ledd gjelder ikke ved innreise over indre Schengengrense.

Bestemmelsen gjelder ikke for utlendinger som overføres fra Norge til et annet land i henhold til Dublin III-forordningen, jf. § 32 fjerde ledd.

§ 100 annet ledd bokstav a skal lyde:

a) politiets oppgaver etter loven her eller grenseloven kapittel 3,

II

I lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten skal § 69 første ledd nr. 11 lyde:

11. gjennomføring av bestemmelsene om utlevering og taushetsplikt, jf. kapittel 5 og 6, *herunder at opplysninger i nærmere bestemte registre alltid er omfattet av taushetsplikten.*

III

I lov 20. april 2018 nr. 8 om grensetilsyn og grensekontroll av personer gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd annet punktum skal lyde:

Loven skal også legge til rette for lovlig bevegelse over grensene og bidra til å bekjempe grensekryssende kriminalitet, ulovlig innvandring og trusler mot folkehelsen.

§ 8 skal lyde:

§ 8 *Gjennomføring av EU-rettsakter og bistand fra europeiske grensekontrollteam*

Følgende rettsakter gjelder som lov:

1. *Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/399 om bevegelsen av personer over grenser (grenseforordningen), som endret ved Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/2225, Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/458 og Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1240 artikkel 80*
2. *Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/2226 om etableringen av inn- og utreiseprogrammet (EES-forordningen)*
3. *Rådsdirektiv 2004/82/EF om transportselskapers plikt til å fremsende opplysninger om passasjerer (API-direktivet).*

Europeiske grensekontrollteam kan etter anmodning bistå politiet med gjennomføring av grensekontroll. Politiloven § 20 a annet og tredje ledd får tilsvarende anvendelse for utenlandske tjenestemenn som deltar under utførelsen av slike bistandsoppgaver.

§ 13 første ledd skal lyde:

Ytre Schengen-grense skal passeres over grenseovergangssted fastsatt av departementet *eller den departementet gir fullmakt*, og innenfor fastsatte åpningstider.

§ 15 første ledd ny nr. 5 skal lyde:

5. *etter begjæring på innretninger og anlegg som nyttes på eller er tilknyttet norsk kontinentalsokkel.*

§ 16 skal lyde:

§ 16 *Forhåndsmelding om reisende og mannskap*

Transportør av luftfartøy som kommer fra eller går til utlandet, og fører av sjøfartøy på vei til eller fra indre farvann eller norsk havn, skal, *med mindre annet er bestemt*, oversende opplysninger om reisende og mannskap til politiet, og melde planlagt tid og sted for ankomst eller anløp og avreise.

Ny § 16 a skal lyde:

§ 16 a *Forhåndsmelding om passasjerer (PNR-opplysninger)*

For det formål å bekjempe terrorisme og annen alvorlig kriminalitet plikter luftfartsselskaper ved flyvning til eller fra utlandet å overføre opplysninger om passasjerene (PNR-opplysninger) til PNR-enheten. Opplysningene skal overføres i samme omfang som de er innsamlet i selskapenes ordinære forretningsdrift.

Dersom flyturen deles med ett eller flere luftfartsselskaper, skal selskapet som utfører flyvningen overføre PNR-opplysningene over samtlige passasjerer.

PNR-opplysningene skal overføres

1. *24–48 timer før avgang og*
2. *umiddelbart etter at passasjerene har gått om bord i luftfartøyet, og fartøyets dører er lukket.*

Overføringer etter nr. 2 begrenses til oppdateringer og utfyllende opplysninger til de opplysninger som er angitt etter nr. 1.

Når det unntaksvis er nødvendig med tilgang til PNR-opplysninger for å avverge en konkret og reell trussel i forbindelse med terrorhandlinger eller alvorlig kriminalitet, skal luftfartsselskapene etter anmodning fra PNR-enheten overføre PNR-opplysninger til andre tidspunkter enn de som er nevnt i tredje ledd nr. 1 og 2.

Luftfartsselskapene skal overføre PNR-opplysningene i elektronisk form til PNR-enheten.

Kongen gir forskrift om behandling av PNR-opplysninger, og kan gi forskrift om overføringen av slike opplysninger til andre tidspunkter enn de som er nevnt i tredje ledd.

§ 17 skal lyde:

§ 17 *Kontroll av sjøfolk som fratrer stilling på fartøy mv.*

En utlending som fratrer sin stilling om bord på et sjøfartøy, kan ikke forlate fartøyet før innreisekontrollen skal gjennomføres. Det samme gjelder en utlending som er blindpassasjer om bord i et sjøfartøy. *Politiet bestemmer hvor og når innreisekontrollen skal finne sted.*

§ 25 nr. 3 skal lyde:

3. *grenseovergangssteder, blant annet om fastsetting, innretting av kontrollen og samarbeid mellom grensekontrollmyndigheten og eier eller driver av grenseovergangssted, jf. § 13,*

§ 25 nr. 8 skal lyde:

8. *hvilke fartøy og opplysninger som omfattes av § 16, av hvem, når og hvordan opplysningene skal oversendes og om plikt for fører til å rette seg etter politiets anvisning om ankomst-, anløps- eller avreisested for gjennomføring av inn- og utreisekontroll,*

§ 25 ny nr. 12 skal lyde:

12. *gjennomføringen av rettsakter som nevnt i § 8 første ledd, blant annet om behandling av opplysninger.*

§ 26 første punktum skal lyde:

Med bot eller fengsel inntil seks måneder eller begge deler straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser, påbud, forbud eller vilkår gitt i eller i medhold av § 9 første ledd annet punktum, § 10 annet ledd annet punktum, §§ 11, 12 eller 13, § 14 tredje ledd, § 16, § 16 a, § 17 eller § 25 nr. 1, 2, 7 eller 8.

§ 28 annet ledd nr. 4 skal lyde:

4. I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her gjøres følgende endringer:

§ 6 annet ledd skal lyde:

Kongen kan i forskrift fravike lovens regler for innretninger og anlegg som nevnt i første ledd, samt gi forskrift om kontroll ved reise mellom disse og norsk landterritorium.

§ 6 femte ledd skal lyde:

Loven gjelder ikke for norske *sjøfartøy* i utenriksfart. Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om når loven eller regler gitt i medhold av loven får anvendelse for norske *sjøfartøy* i utenriksfart som anløper norsk havn.

§§ 14 og 15 oppheves.

§ 16 skal lyde:

§ 16 *Adgang til riket for sjøfolk som fratrer stilling mv.*

Sjøfolk eller blindpassasjer om bord på sjøfartøy som skal innreisekontrolleres etter grenseloven § 17, kan ikke forlate fartøyet før det er fastsatt hvor og når innreisekontrollen skal gjennomføres.

Kongen kan gi forskrift om vilkårene for sjøfolk og blindpassasjerers adgang til riket, blant annet om sjøfolks landlov, og om saksbehandlingen og klageadgangen i slike saker.

§ 20 første ledd bokstav a og b oppheves. Nåværende bokstav c til g blir bokstav a til e.

§ 20 nytt fjerde ledd skal lyde:

Regler om plikt for transportør av luft- og sjøfartøy til å gi forhåndsmelding om reisende og mannskap følger av grenseloven § 16.

§ 22 skal lyde:

§ 22 *Adgang til å gjennomføre utlendingskontroll*

Kongen kan gi forskrift om Tolletatens og andre myndigheters adgang til å gjennomføre utlendingskontroll.

§ 66 første ledd bokstav a skal lyde:

a) når utlendingen grovt eller gjentatte ganger har overtrådt en eller flere bestemmelser i loven her eller grenseloven, forsettlig eller grovt uaktsomt har gitt vesentlig uriktige eller åpenbart villedende opplysninger i en sak etter loven, eller unndrar seg gjennomføringen av et vedtak som innebærer at vedkommende skal forlate riket,

§ 100 b første ledd første punktum skal lyde:

I forbindelse med kontroll etter § 21 eller grenseloven § 15, eller i forbindelse med behandlingen av en sak etter utlendingsloven, kan politiet, Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda, Utenriksdepartementet, utenriksstasjon eller andre med kontrollmyndighet etter § 22 eller grenseloven innhente biometrisk personinformasjon i form av ansiktsfoto og fingeravtrykk til kontroll av fremlagt oppholdskort eller kontroll av annet kort med registrert biometrisk personinformasjon etter § 100 a annet ledd.

§ 108 annet ledd bokstav a skal lyde:

Med bot eller med fengsel inntil seks måneder eller med begge deler straffes den som:

a) Forsettlig eller uaktsomt overtrer de bestemmelsene som er angitt i det følgende, eller forbud, påbud eller vilkår gitt i medhold av disse bestemmelsene:

§ 8 første ledd

§ 9 første og fjerde ledd

§ 16 første ledd

§ 19 første og annet ledd

§ 20 tredje ledd

§ 21 første ledd

§ 27 første ledd, jf. fjerde ledd

§ 55 første og annet ledd, med mindre overtredelsen rammes av tredje ledd bokstav f

§ 83 første og annet ledd

§ 90 sjetten ledd

§ 93 første ledd annet punktum

§ 100 b første ledd annet punktum

§ 105 første ledd

§ 126 første ledd

§ 130 første ledd, jf. § 105

IV

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de ulike bestemmelsene skal tre i kraft til ulik tid. Endringene under del III trer i kraft straks.

Oslo, i justiskomiteen, den 15. februar 2022

Per-Willy Amundsen

leder

Ivar B. Prestbakmo

ordfører

